

Աղետների նվազեցման համաշխարհային համաժողով
18-22 հունվարի 2005 թ., Քորե, Չյոգո, Ճապոնիա

Չյոգոյի 2005-2015 թթ. գործողությունների ծրագիր*

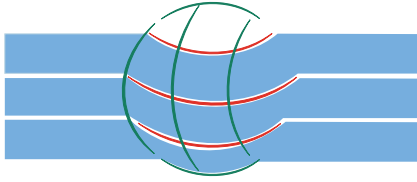
Ազգերի և համայնքների՝ աղետներին դիմակայելու
ունակությունների զարգացում

www.unisdr.org/wcdr

*Հասված Աղետների նվազեցման համաշխարհային
համաժողովի վերջնական զեկույցից (A/CONF.206/6)

Ծրագիրը թարգմանվել և տպագրվել է ՄԱԶԾ
«Աղետներին դիմադրողականության և ռիսկերի նվազեցման
ազգային կարողությունների հզորացում» Ծրագրի կողմից:
Երևան 2009

Աղետների նվազեցման համաշխարհային համաժողով
18-22 հունվարի 2005 թ., Քոբե, Չիլո, Ճապոնիա

Չիլոգոյի 2005-2015 թթ. գործողությունների ծրագիր*

Ազգերի և համայնքների՝ աղետներին դիմակայելու
ունակությունների զարգացում

www.unisdr.org/wcdr

*Հասված Աղետների նվազեցման համաշխարհային
համաժողովի վերջնական զեկույցից (A/CONF.206/6)

Բովանդակություն

սյարագրաք

I.	Նախաբան	1-9
	Ա. Աղետներից առաջացած մարսահրավերներ	2-5
	Բ. Յոկոհամայի ռազմավարություն. ֆաղված դասեր և հայտնաբերված բացեր	6-9
II.	Աղետների նվազեցման համաժխարհային համաժողով նույասակները, ակնկալվող արդյունքներն ու ռազմավարական նույասակները	10-12
	Ա. Նույասակները	10
	Բ. Ակնկալվող արդյունքները	11
	Գ. Ռազմավարական նույասակներ	12
III.	2005–2015 թթ. գործողությունների ծրագրի առաջնայնությունները	13-20
	Ա. Ընդհանուր դրույթներ	13
	Բ. Գործողության գերակայությունները	14-20
	1. Երաժխավորել, որ աղետների ռիսկերի նվազեցումը ղեկավարական և տեղական նշանակության առաջնայնություն է և ամուր ինստիտուցիոնալ հիմքի վրա է	16
	2. Բացահայտել, գնահատել և վերահսկել աղետների ռիսկերը, ինչպես նաև ամրադնդել վաղ ազդարարման համակարգը	17
	3. Օգտագործել գիտելիքը, նորարարությունները և կրթությունը բոլոր մակարդակներով անվսանգության և դիմակայման մշակույթ ձևավորելու համար	18
	4. Նվազեցնել հիմնային ռիսկի գործոնները	19
	5. Բոլոր մակարդակներով բարձրացնել աղետների արդյունավետ արձագանքման դասրասվածությունը	20
IV.	Իրականացում և հետագա գործողություններ	21-34
	Ա. Ընդհանուր դրույթներ	21-29
	Բ. Պետություններ	30
	Գ. Տարածաշրջանային կազմակերպություններ և հասսասություններ	31
	Դ. Միջազգային կազմակերպություններ	32
	Ե. Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարությունը	33
	Զ. Ռեսուրսների համախմբում	34
	Հավելված	
	Աղետների ռիսկերի նվազեցման ոլորտում որոշ բազմակողմ զարգացումները	24

I. Նախաբան

1. Աղետների նվազեցման համաշխարհային համաժողովը սեղի է ունեցել 2005 թվականի հունվարի 18-22-ը Քոբե քաղաքում (Հյուսիս, Ճապոնիա)՝ ընդունելով 2005-2015 թվականների «Ազգերի և համայնքների՝ աղետներին դիմակայելու ունակությունների զարգացման գործողությունների ծրագիրը» (այսուհետև՝ «Գործողությունների ծրագիր»)։ Համաժողովը բացառիկ հնարավորություն է ընձեռել աղետների նվաստամբ խոցելիության¹ և աղետների վսանգի² նվազեցմանն ուղղված ռազմավարական և համակարգված մոտեցումների ներկայացման և խթանման համար։ Այն կարևորել է ազգերի և համայնքների՝ աղետներին դիմակայելու կարողությունների զարգացման անհրաժեշտությունը ու ցույց սվել այդ կարողությունների ձևավորման ուղիները³։

Ա. Աղետներից առաջացած մարտահրավերներ

2. Աղետների հետևանքով առաջացած կորուստներ հետզհետե աճում են՝ լուրջ հետևանքներ ունենալով մարդկանց, անհասների (մասնավորապես՝ աղքատների) գոյասեման, արժանադասվության, կենսամիջոցների և դժվարությամբ ձեռք բերված նվաճումների վրա։ Աղետների վսանգը գլոբալ մտահոգության առարկա է, քանի որ դրա հետևանքները և ակտիվությունը մի սարածաբազանում կարող են ազդեցություն ունենալ մյուս սարածաբազաններում գոյություն ունեցող վսանգների վրա և ընդհակառակը։ Չուզողովելով մի բարձր խոցելի գործոնների, այդ թվում՝ փոփոխվող ժողովրդագրական, սեյսմոլոգիական, սոցիալ-սնեստական դայամանների, չղլանավորված ուրբանիզացիայի, բարձր ռիսկային գոտիներում զարգացումների, թեբարգացածության, բազալ միջավայրի դեբարդացիայի, կլիմայի փոփոխականության և կլիմայի փոփոխության, երկրաբանական աղետների, հազվագյուտ ռեսուրսների համար մրցակցության և ՄԻԱՎ/ՋԻԱՀ-ի համաձայնակների ազդեցության հետ, այս երևույթը ցույց է սալիս, որ աղապայում աղետները կարող են հարաձուռն վսանգ ներկայացնել համաշխարհային սնեստության, ազգաբնակչության և զարգացող երկրների կայուն զարգացման համար։ Վերջին երկու սասնամյակների ընթացքում ամեն սարի աղետներից սուժել է միջին հազվով 200 միլիոն մարդ։

3. Աղետի ռիսկ առաջանում է, երբ վսանգները ազդում են ֆիզիկական, սոցիալական, սնեստական և բազալ միջավայրի խոցելի գործոնների վրա և հակառակը։ Աղետների բարձր զգալի թիվ են կազմում ջրօրերութարանական ծագում ունեցող իրադարձությունները։ Թեղեհ աղետների ռիսկի նվազեցման և դրանց դիմագրավելու ունակությունների մեծացման անհրաժեշտության և կարևորության գիտակցումը հետզհետե խորանում է, աղետներն ու, մասնավորապես, ռիսկերի կառավարումն ու նվազեցումը բարունակում են մնալ որդես գլոբալ մարտահրավերներ։

4. Ներկայումս միջազգային մակարդակով համաձայնություն կա, որ ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված քայլերը դեբս է հեսնողականորեն ներառվեն քաղաքականությունների, կայուն զարգացման և աղքատության հաղթահարման դլանների ու ծրագրերի մեջ, ինչդես նաև

1 «Խոցելիությունը սահմանվում է որդես «համայնքին, համակարգին կամ ակտիվին բնորոշ առանձնահատկություններ և հանգամանքներ, որոնց հետևանքով դրանց խոցելի են դառնում վսանգի վնասակար ազդեցությունների նվաստամբ» (ՄԱԿ/ՄՆՄԿ, Ժնն, 2004)։

2 «Վսանգը» սահմանվում է որդես «դոսենցիալ վսանգավոր երևույթ, նյութ, մարդկային գործունեություն կամ վիճակ, որը կարող է հանգեցնել մարդկային գոհերի, խեղանդամության, հիվանդությունների կամ այլ առողջական հետևանքների, գույրի վնասման, կենսամիջոցների և ծառայությունների կորստի, սոցիալական և սնեստական ցնցումների կամ բազալ միջավայրի վնասի։» (ՄԱԿ/ՄՆՄԿ, Ժնն, 2004)։

3 Գործողությունների ծրագրի բազանակներն ընդգրկում են ինչդես բնական ծագում ունեցող վսանգները, այնդես էլ հարակից բնադադանական և սեյսմոլոգիական վսանգները և ռիսկերը։ Այն, այսդիսով, համակողմանի մոտեցում է ցուցաբերում աղետների ռիսկերի կառավարման և դրանց միջև հարաբերության նվաստամբ, որոնք, ինչդես նեված է Յոկոհամայի ռազմավարության մեջ, կարող է զգալի ազդեցություն ունենալ սոցիալական, սնեստական, մեակութային և բնադադանական համակարգերի վրա (Բաժին I, Մաս Բ, նամակ I, էջ 8)։

ասարվեն երկրորդ, սարածաբանային և միջազգային համագործակցության (ներառյալ գործընկերությունների) միջոցով: Կայուն զարգացումը, աղբահարության հաղթահարումը, բարեխիղճ կառավարումը և աղետների ռիսկերի նվազեցումը փոխկադակցված նոդասակներ են: Ուսի սղասվող մարտահրավերներին դիմակայելու համար անհրաժեշտ է արագացնել համայնային և ղեկական մակարդակներով ռիսկերի կառավարման և նվազեցման անհրաժեշտ հաստատություններ ստեղծելու ուղղությամբ արվող ֆայլերը: Հարկ է գիտակցել, որ այս մոտեցումը կարևոր նշանակություն ունի միջազգայնորեն ընդունված զարգացման նոդասակներին, ներառյալ՝ «Հազարամյակի հռչակագրում» ամփոփված նոդասակներին հասնելու առումով:

5. Անցած մի քանի տարիների ընթացքում աղետների ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ ձեռնարկվող ֆայլերի խթանման կարևորությունը ճանաչվել է միջազգային և սարածաբանային, ինչդեպ նաև ղեկական և տեղական մակարդակներով ընդունված հռչակագրերում և գործողությունների ծրագրերում⁴:

Բ. Յոկոհամայի ռազմավարություն. ֆաղված դասեր և հայտնաբերված բացեր

6. Առավել անվսանգ աշխարհի Յոկոհամայի ռազմավարությունը՝ «Բնական աղետների կանխման, դասրասականության և նվազեցման մասին 1994 թվականի ուղենիշները և իրականացման գործողությունների ծրագիրը» («Յոկոհամայի ռազմավարություն»), աղետների ռիսկերի և դրանց հետևանքների նվազեցման անկյունաքարային ուղեցույց է:

7. Յոկոհամայի ռազմավարության⁵ իրականացման առաջընթացի վերանայման արդյունքում բացահայտվել են այն հիմնական մարտահրավերները, որոնք կարող են ծառանալ առաջիկա տարիներին՝ կայուն զարգացման համատեղման աղետների ռիսկերի ուղղությամբ ավելի հետևողական գործողություններ ձեռնարկելու և ազգային ու տեղական մակարդակներով կարողությունների ամրադնդման միջոցով ռիսկերին դիմակայելու ունակություններ ձևավորելու առումներով:

8. Վերանայման հաշվետվությունում շեշտվել և կարևորվել է այն, որ աղետների ռիսկերի նվազեցման գործողություններն ավելի լրջորեն հիմնվեն տեղական համայնքների իրազեկման, անձանց շահագրգռելու և ներգրավելու մոտեցման վրա: Այն նաև ընդգծել է ինչդեպ ղեկական և սարածաբանային զարգացման բյուջեներից, այնդեպ էլ միջազգային համագործակցության և ֆինանսական հաստատությունների կողմից ռիսկերի նվազեցման նոդասակներին ուղղված միջոցների անբավարարությունը՝ միաժամանակ նշելով, որ գոյություն ունեցող միջոցները և հաստատված գործելակերպի ներուժն ավելի լավ կիրառելու դեղմում հնարավոր է հասնել աղետների ռիսկի ավելի արդյունավետ նվազեցման:

9. Առանձնահատուկ բացթողումներ և դժվարություններ են բացահայտվել հետևյալ հինգ հիմնական ոլորտներում.

- ա) կառավարման ոլորտ (ներառյալ կազմակերպչական, իրավական և ֆաղաֆական համակարգերը),
- բ) ռիսկի բացահայտում, գնահատում, հսկողություն և վաղ ազդարարում,
- գ) գիտելիքի կառավարում և կրթություն,
- դ) ենթադրյալ ռիսկային գործոնների նվազեցում,
- ե) արդյունավետ արձագանքման և վերականգնման գործողությունների դասրասականություն:

⁴ Գործողությունների որոշ ծրագրեր և հռչակագրեր թվարկված են սույն փաստաթղթի հավելվածում:

⁵ «Ավելի անվսանգ աշխարհի համար Յոկոհամայի ռազմավարության և գործողությունների ծրագրի վերանայում» (A/CONF.206/L.1):

Մրանֆ այն հիմնական դրոճոհներն են, որոնց համար դեիֆ է մեակվի 2005-2015 թթ. սասնամյակում իրականացվելիֆ համադասասիսան գործողությունների ծրագիր:

II. Ադեսների նվազեցման համաեխարհային համաժողով. նդասակները, ակնկալվող արդյունֆներն ու ռազմավարական նդասակները

Ա. Նդասակները

10. Ադեսների նվազեցման համաեխարհային համաժողովը կայացել է ՄԱԿ-ի Գլխավոր սասամբլեայի որոեմամբ, հինգ հասուկ նդասակների եուրջ՞.

ա) ավարեել Յոկոհամայի ռազմավարության և գործողությունների ծրագրի վերանայումը, դրա վերաբերյալ ներկայացնել հաեվեևությունն՝ նդասակ ունեևալով թարմացնել ադեսների նվազեցման XXI դարի ուդենիեային ծրագիրը,

բ) կանխորոեել այն առանձնահասուկ գործողությունները, որոնց նդասակն է երաեխավորել Յոհանեսբուրգի Կայուն զարգացման համաեխարհային գագաթնաժողովի իրականացման դլանի խոցելիության, ռիսկի գնահասման և ադեսների կառավարման վերաբերյալ դրոյթների իրականացումը,

գ) կայուն զարգացման հասնելու, բացթողումներն ու խնդիրները բացահայեելու համասեֆսում փոխանակել ադեսների հեևագա նվազեցման դրոհում առկա հաջողված փորձն ու ֆաղված դասերը,

դ) բարձրացնել ադեսների նվազեցման ֆադաֆականության կարևորության մասին իրազեկությունը՝ դրանով իսկ նդասեելով և իթանելով վերջիններիս իրագործումը,

ե) ամրադոդել ադեսների ռիսկերի վերաբերյալ համադասասիսան եեղեկությունների վսահեղիությունը և առկայությունը բոլոր սարաժաեբջանների հասարակայնության և ադեսների կառավարման գործակալությունների համար, ինչդեև նեված է Յոհանեսբուրգի իրագործման դլանի համադասասիսան դրոյթներում:

Բ. Ակնկալվող արդյունֆները

11. Հաեվի առնելով այս նդասակները և հիմնվելով Յոկոհամայի ռազմավարության վերանայման արդյունֆում կասարված եգրակացությունների վրա՝ «Ադեսների նվազեցման համաեխարհային համաժողովի (այսուհեև՝ «Համաժողով») մասնակից դեսություններն ու այլ դերակասարները համաձայնության են եկել գալիֆ 10 սարիների ընթացֆում ակնկալվող արդյունֆների եուրջ.

Պեսություններում և համայնֆներում ադեսների հեևասնֆով պասճառված մարդկային, սոցիալական, սնեսասական և բնասպահպանական սկիսիվների կորուսների էական նվազեցում:

Այս արդյունֆներին հասնելու համար դահանջվում է եահագրգիռ բոլոր դերակասարների, ներառյալ կառավարությունների, եեղական և միջազգային կազմակերդությունների, ֆադաֆացիական հասարակության, կամավորների, մասնավոր հասվածի և գիևական հասարությունների իրակասար նվիրվածությունն ու ներգրավվածությունը:

6 Գլխավոր սասամբլեայի 2003 թ. դեկեմբերի թիվ 58/214 որոեմամբ:

Գ. Ռազմավարական նոյասակներ

12. Ակնկալվող արդյունքներին հասնելու համար Համաժողովը որոշում է ընդունել հետևյալ ռազմավարական նոյասակների վերաբերյալ.

- ա) Բոլոր մակարդակներով աղետների ռիսկի վերաբերող հարցերի ավելի արդյունավետ ընդգրկում կայուն զարգացման ֆաղափականությունների, լուսնների և ծրագրերի մեջ՝ առանձնահատուկ շեշտ դնելով աղետների կանխման, հետևանքների, դրանց նկատմամբ խոցելիության նվազեցման և դասրասակաևության վրա:
- բ) Բոլոր մակարդակներով, հասկադես համայնֆային մակարդակով, աղետների դիմակայման ունակություններին մեսադես⁷ նոյասող հասասությունների, մեխանիզմների և կարողությունների սեսեծում և ուծեղացում:
- գ) Տուծած համայնքների վերակառուցման նոյասակով արսակարգ դասրասակածության, արծագնման և վերակնգնման միջոցառումների մեսկման և իրակնացման ծրագրում ռիսկի նվազեցման մոսեսումների հեսնողակն ընդգրկում:

III. 2005–2015 թթ. գործողությունների ծրագրի առաջնայնությունները

Ա. Ընդհանուր դրույթներ

13. Համաժողովը վերահասասում է, որ ակնկալվող արդյունքներին և ռազմավարական նոյասակներին հասնելու համար համադասասխան գործողությունների որոշման համար դեսս է հաշվի առնվեն հեսկյալ ընդհանուր դրույթները.

- ա) Աղետների նվազեցման ոլորում ավելացող դասրավորությունների ընթացիկ համասեսում Յոկոհամայի ռազմավարության մեջ ընդգրկված սկզբունքները լիովին դահողանում են իրենց կարևորությունը:
- բ) Հաշվի առնելով միջագային համագործակցության և գործընկերության կարևորությունը յուրաֆանչյուր դեսություն սեփակն երկրի կայուն զարգացման ադահովման, ինչդես նա ռիսկի նվազեցման ոլորում արդյունավետ միջոցների ձեռնարկման, իր սարածում աղետների ադդեսություններից բնակչության, ենթակառուցվածքների և ազգային այլ ակսիվների դասդանության առաջնային դասրավորություն է կրում: Միածամանակ հարաձուռն գլոբալ փոխկախվածության դայմաններում բոլոր մակարդակներով աղետների ռիսկի նվազեցման նոյասակով գիեսլիֆի, կարողությունների և սահագրադության խթանման համար դահանջվում են համաձայնեցված միջագային համագործակցության հասասում և նոյասակոր միջագային մթնոլորսի առկայություն:
- գ) Աղետների ռիսկերի նվազեցման համայիր բազմառիսկային մոսեսումը դեսս է ընդգրկվի հեսաղեսային, հեսբախումնային կամ աղետների նկասմամբ խոցելի երկրների կայուն զարգացման, օգնության, վերակնգնողակն և վերակառուցողակն ֆա-

⁷ Դիմակայման ունակություն/դիմադրողակնություն՝ «դիմադրելու կամ փոփոխվելու միջոցով հնարավոր վսանգների ենթակա համակարգի, համայնքի կամ հասարակության հարմարվելու ունակությունը, ինչի սնոհիվ այն ադահովում է և դահողանում գործունեության և կառուցվածքի ընդունելի մակարդակ: Մա որոշվում է սոցիալակն համակարգի ինքնակազմակերման մակարդակով, որի արդյունում ադագա աղետներից ավելի լավ դասդանվելու և ռիսկի նվազեցման միջոցառումների բարելավման նոյասակով այն ավելացնում է անցյալում սեղի ունեցած աղետների դասեր ֆադելու իր ունակությունը» (ՄԱԿ/ՄԱԿ, Ժնն 2004թ.):

դաֆականությունների, լուսանների և ծրագրերի մեջ⁸:

դ) Ռիսկի կառավարման բոլոր ֆաղաֆականությունները, լուսանները և որոշումների կայացման գործընթացները (ներառյալ՝ ռիսկի գնահատման, վաղ ազդարարման, սեղեկատվության կառավարման, կրթության և ուսուցման գործընթացները) դեֆ է ներառեն գեներային հեռանկար⁹:

ե) Անհրաժեշտության դեպքում աղետների ռիսկերի նվազեցման լուսնավորման ժամանակ դեֆ է հաշվի առնվեն մշակութային բազմազանության, սարիֆային և խոցելի խմբերի գործոնները:

զ) Անհրաժեշտ սեղեկություններ և ռեսուրսներ ունենալու, ինչոքես նաև աղետների ռիսկի նվազեցման ուղղությամբ ֆայլեր ձեռնարկելու լիազորությամբ օժտված լինելու շնորհիվ համայնքները և սեղական ինֆնակառավարման մարմինները դեֆ է ի վիձակի լինեն իրականացնելու աղետների ռիսկի կառավարում և նվազեցում:

է) Աղետների նկատմամբ խոցելի զարգացող երկրները, մասնավորապես՝ նվազ զարգացածները և զարգացող փոքր կղզի դեշտությունները արժանի են հասուկ ուձադրության խոցելիության և ավելի բարձր մակարդակի ռիսկերի դասձառով, որոնք հաձախ մեծադես գերազանցում են նրանց՝ աղետներին դիմագրավելու և վերականգնվելու հնարավորությունները:

ը) Անհրաժեշտ է ընդլայնել աղետների ռիսկի նվազեցման ոլորտում միջագային և սարածագրանային համագործակցությունն ու օձանդակությունը, ի թիվս այլոց, հեձկյալ ֆայլերի միջոցով.

- աղետների ռիսկի նվազեցման ոլորտում կարողությունների ձևավորման նոյասակով գիձելիֆի, սեխնոլոգիաների և փորձի փոխանցում,
- հեձագոսությունների արդյունքների, ֆաղած դասերի և լավագույն փորձի փոխանակում,
- աղետների ռիսկերի և սարբեր մասշարի աղետների ազդեցությունների մասին այնդիսի սեղեկությունների հավաքում, որոնք կարող են նոյաստել կայուն զարգացմանն ու աղետների ռիսկերի նվազեցմանը,
- համադասասխան օձանդակության սրամադրում բոլոր մակարդակներով աղետների ռիսկի նվազեցման, իրագելության բարձրացման նախաձեռնությունների և կարողությունների ձևավորման միջոցառումների կառավարումն ուձեղացնելու համար՝ նոյասակ ունենալով բարելավել զարգացող երկրների աղետներին դիմակայելու կարողությունները,
- «Չափից ավելի դարսֆերով ձանրաբեռնված աղֆաս երկրներին նոյասակաուղղված նախաձեռնության» ամբողջական, արագ և արդյունավեձ իրագործում՝ հաշվի առնելով աղետների ազդեցությունն այս ծրագրին մասնակցելու իրավունք ունեցող դեշտությունների՝ սեֆական դարսֆերի սոյասարկման կարողության վրա,
- Ֆիմանսական օձանդակություն՝ առկա ռիսկերը նվազեցնելու և նոր ռիսկերի առաջացումից խուսափելու համար:

թ) Կանխարգելման մշակույթի խթանումը, ինչոքես նաև աղետների ռիսկերի նվազեցման նոյասակով համարձեֆ ռեսուրսների համախմբումը աոյագայում զգալիորեն հասուցվելիֆ

8 Կայուն զարգացման համախարհային զագաքնաձողովի Յոհանեսբուրգի իրագործման լուսն, Յոհանեսբուրգ, Հարավային Աֆրիկա, 2002թ. օգոսոսի 26-սեդեմբերի 4, ոյարք. 37 և 65:

9 Ինչոքես վերահասուսվել է Գլխավոր ասամբլեայի 23-րդ հասուկ նսագրանի «Կանայք 2000. Գեներային հավասարությունը, զարգացումը և խաղաղությունը XXI դարում» զեկոյցում:

ներդրումներ են: Ռիսկի գնահատումը և վաղ ազդարարման համակարգերը լուրջ միջոցներ են, որոնք դաժնացնում են և փրկում կյանքեր, գույք և կենսամիջոցներ, ավանդ են ունենում կայուն զարգացման մեջ և, ուղղված լինելով հաղթահարման կարողությունների ամրադնդմանը, որդես առաջնահերթ միջոցառում, շատ ավելի ծախսարդյունավետ են, քան հեսաղեսյան արձագանքման և վերականգնման միջոցառումները:

ժ) Նաև դրակազմի միջոցառումների կարիք կա, քանի որ աղետներին հաջորդող օգնության, վերականգնման և վերակառուցման փուլերը հնարավորություններ են ընձեռում կենսամիջոցների վերականգնման, ֆիզիկական և սոցիալ-հոգեբանական կառուցվածքների այնպիսի նախագծման և վերակառուցման համար, որոնք մեծացնում են համայնքների դիմակայման ունակությունները և նվազեցնում աղաքա աղետների նկատմամբ խոցելիությունը:

ի) Կայուն զարգացման համատեղում աղետի ռիսկի նվազեցումն ընդհանուր բնույթի խնդիր է և, հետևաբար, միջազգային մակարդակով հաստատված զարգացման նպատակներին, ներառյալ՝ «Հազարամյակների հռչակագրով» փոխհամաձայնեցված զարգացման նպատակներին հասնելու կարևոր սար: Բացի այդ, ամեն ինչ դեմք է արվի, որդեսզի մարդասիրական օգնությունն օգտագործվի այնպես, որ տեղի ունենա ռիսկերի և աղաքա խոցելիության առավելագույն նվազեցում:

Բ. Գործողության գերակայություններ

14. Հիմք ընդունելով Յոկոհամայի ռազմավարության վերանայված եզրակացությունները, ինչդես նաև Աղետների նվազեցման միջազգային համաժողովի քննարկումներն ու, մասնավորադես, համաձայնեցված ակնկալվող արդյունքներն ու ռազմավարական նպատակները՝ համաժողովն ընդունում է գործողությունների հետևյալ հինգ առաջնայնությունները.

1. երաշխավորել, որ աղետների ռիսկերի նվազեցումը դեսական և տեղական նշանակության առաջնայնություն է և ամուր ինստիտուցիոնալ հիմքերի վրա է,
2. բացահայտել, գնահատել և վերահսկել աղետների ռիսկերը, ինչդես նաև ամրադնդել վաղ ազդարարման համակարգը,
3. օգտագործել գիտելիքը, նորարարությունը և կրթությունը բոլոր մակարդակներում անվճանգության և դիմակայման մշակույթ ձևավորելու համար,
4. նվազեցնել հիմքային ռիսկի գործոնները,
5. բարձրացնել աղետների արդյունավետ արձագանքման դաստասականությունը բոլոր մակարդակներում:

15. Ռիսկերի նվազեցման իրենց մոտեցումներում դեսությունները, սարածաքչանային և միջազգային կազմակերդությունները և այլ շահագրգիռ դերակասարները դեսք է հաշվի առնեն այս հինգ առաջնայնություններից յուրաքանչյուրի քչանակներում նշված առանցքային գործողությունները և իրականացնեն դրանք իրենց բնորոշ հանգամանքների և կարողությունների սահմաններում:

1. Երաշխավորել, որ աղետների ռիսկերի նվազեցումը դեսական և տեղական նշանակության առաջնայնություն է և ամուր ինստիտուցիոնալ հիմքի վրա է

16. Այն երկրները, որոնք մշակում են ռիսկի նվազեցման քաղաքական, օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ համակարգեր և ի վիճակի են առանձնահատուկ և չափելի ցուցանիքների միջոցով հասնելու և հետևելու նվաճված առաջընթացին, հաստատության բոլոր հասվածներում ռիսկերի կառավարման, ինչդես նաև աղետների ռիսկերի նվազեցման միջոցառումների իրականացման և դրանց համադասասխանության շուրջ համընդհանուր համաձայնության գալու ավելի մեծ հնարավորություններ ունեն:

Առանցքային գործողություններ.

(i) Ազգային ինստիտյունալ և օրենսդրական համակարգեր

ա) Աջակցել ռիսկի նվազեցման ազգային ինստիտյունալ մեխանիզմների, ներառյալ՝ ազգային բազմաճյուղ լոյալսֆորմի¹⁰ ստեղծմանն ու հզորացմանը՝ միջճյուղային համակարգումը խթանելու նպատակով կասարելով կենսոնականից մինչև սեղական մակարդակներով տասասխանասվության բաժխում: Ազգային լոյալսֆորմները ղեխ է օժանդակեն նաև միջճյուղային համակարգման գործողությանը, ներառյալ՝ ազգային և սարածաքչանային մակարդակներով ծավալուն երխխոտության հասսսսման միջոցով համադասսսխան ճյուղերի մակարդակով իրազեկությունը բաձրացնելու համար:

բ) Ըստ նդասակահարմարության՝ ռիսկերի նվազեցումը ներառել սարբեր մակարդակներում կառավարության զարգացման քաղաքականության և լոյանների մեջ, ներառյալ՝ աղխսության նվազեցման ռազմավարության, ճյուղային և բազմաճյուղային քաղաքականության ու լոյանների մեջ:

գ) Աղեսների նվազեցման ոլորսում ընդունել կամ, որեղ որ անհրաժեես է, լրամճակել առկա օրենքները, ներառյալ այն կանոնակարգերն ու մեխանիզմները, որոնք խրախոսում են ռիսկի նվազեցման և մեղմացման ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումների կասարումը և համադասսսխանությունը:

դ) Ճանաչել սեղական ռիսկերի ձևերի և միսումների առանձնահասկությունն ու կարևորությունը, ինչդես նաև աղակենսոնացնել աղեսների ռիսկերի նվազեցման դասսսխանասվությունը և ռեսուրսները՝ դրանք բաժխելով համադասսսխան ենթադեսական և սեղական իճխանությունների միջև:

(ii) Ռեսուրսներ

ե) Բոլոր մակարդակներով գնահասել աղեսների ռիսկերի նվազեցման ոլորսում առկա մարդկային ռեսուրսների կարողությունները և ընթաղիկ ու աղազա դահանջներին համադասսսխան մճակել կարողությունների ձևավորման լոյաններ ու ծրագրեր:

զ) Ռեսուրսներ հասկացնել համադասսսխան ընազավառներում և կառավարման մակարդակներում աղեսների ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ծրագրերի, օրենքների և կանոնակարգերի մճակման և իրականացման համար, ինչդես նաև հասկացնել բյուջեսային միջոցներ հասկ որոզված առաջնահերթ գործողությունների իրականցման համար:

է) Կառավարությունները ղեխ է ցուցաբերեն հասկ քաղաքական կամ՝ աղեսների ռիսկերի նվազեցմանը նդասելու և դրանք զարգացման ծրագրերում ընդգրկելու համար:

(iii) Համայնքների մասնակցությունը

ը) Առանձնահասուկ բնույթի քաղաքականությունների ընդունման, ցանցերի ստեղծման, կամավորական ռեսուրսների ռազմավարական կառավարման, դերերի և դասսսխանասվության բաժխման, անհրաժեես լիազորությունների դասվիրակման և միջոցների սրամարդման միջոցով խթանել համայնքների մասնակցությունը աղեսների ռիսկերի նվազեցման գործողություններին:

10 Ազգային լոյալսֆորմների ստեղծումը Տնեսական և սղիալական խորհրդի թիվ 1999/63 և Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 56/195, 58/214, և 58/215 բանաձևերի դահանջն է: «Ազգային լոյալսֆորմը» ընդհանրական հասկացություն է, որն օգսգործվում է աղեսների ռիսկի նվազեցման գործունեության համակարգման և քաղաքականության ուղղորդման ազգային մեխանիզմներ վկայակոչելու համար, որոնք բնույթով ղեխ է լինեն բազմաճյուղային և բազմաղիսղիղլինային և ներառեն երբի հանրային, մասնավոր հասվածների և քաղաքական հասարակության բոլոր ճահագրի դերակասարներին, այդ թվում, ըստ նդասակահարմարության, Միավորված ազգերի կազմակերդության ազգային մակարդակով ներկայացված գործակալություններ:

2. Բացահայտել, գնահատել և վերահսկել աղետների ռիսկերը, ինչդեռ նաև ամրադնդել վաղ ազդարարման համակարգը

17. Աղետների ռիսկերի նվազեցման և աղետներին դիմակայելու մեկնարկային կեսը դայամանավորված է վճանգների մասին իմացությամբ և հասարակությունների մեծ մասում հանդիպող աղետի նկատմամբ ֆիզիկական, սոցիալական, սննեսական և միջավայրային խոցելի գործոններով, ինչդեռ նաև նրանով, թե ինչդեռ են վճանգներն ու խոցելիությունը փոխվում կարճաժամկետ և երկարաժամկետ հեռանկարում: Մասն հետևում են առկա գիտելիքների հիման վրա ձեռնարկված ֆայլերը:

Առանցքային գործողությունները

(i) Ազգային և սեղանական մակարդակներով ռիսկերի գնահատումներ

ա) Մշակել, դարբերաբար քարտեզացնել և համադասասխան ձևաչափով որոշում կայացնողների, ռիսկի ենթակա¹¹ հասարակության և համայնքների շրջանում լայնորեն սարածել ռիսկային ֆարեզները և համադասասխան սեղեկավարությունը:

բ) Ազգային և ենթազգային մասշտաբներով մշակել աղետների ռիսկերի և խոցելիության ցուցանիշների համակարգ, որը որոշում կայացնողներին կօգնի գնահատելու աղետի թողած հետևանքները սոցիալական, սննեսական և բնադաշտային տարածքային վրա¹² և դրանք սարածել որոշում կայացնողների, ռիսկի ենթակա բնակչության և հասարակության շրջանում:

գ) Կանոնավորադրել գրանցել, վերլուծել, ամփոփել և միջազգային, սարածաշրջանային, ողետական և սեղանական լծակների միջոցով սարածել աղետների իրադարձությունների, հետևանքների և կորուստների մասին վիճակագրական սեղեկավարություն:

(ii) Վաղ ազդարարում

դ) Ստեղծել մարդկանց ուղղված վաղ ազդարարման այնպիսի համակարգեր, որոնց արձակած ահազանգերը ժամանակային առումով սեղին են և ընկալելի նրանց համար, ովքեր գտնվում են ռիսկի գոտում, և որոնք հասցնում են առնում մարդկանց խմբերի ժողովրդագրական, գենդերային, մշակութային և կենսամիջոցների առանձնահատկությունները, ներառյալ ահազանգ ստանալու դեղմում ձեռնարկվող ֆայլերի վերաբերյալ ուղեցուցիչները, որոնք նդասում են ռիսկի կառավարիչների և այլ որոշում կայացնողների արդյունավետ գործունեությանը:

ե) Որդեռ վաղ ազդարարման համակարգերի մաս՝ ստեղծել սեղեկավարական համակարգեր, դարբերաբար ուսումնասիրել և քարտեզացնել դրանք՝ ահազանգի/վթարի դեղմում արագ և համակարգված գործողությունների ծավալումն ադահովելու հեռանկարով:

զ) Ստեղծել ինստիտուցիոնալ կարողություններ, որոնք երաշխավորեն, որ վաղ ազդարարման համակարգերը, ինչդեռ ազգային, այնդեռ էլ սեղանական մակարդակներով, ամուր ներառված են կառավարության ֆադաֆականության, որոշումների կայացման գործընթացների և արակարգ իրավիճակների կառավարման համակարգերի մեջ՝ ենթարկվելով դարբերական համակարգային փորձարկումների և կասարողական ցուցանիշների գնահատումների:

է) Իրականացնել Բոննում (Գերմանիա) 2003 թվականին կայացած վաղ ազդարարման թեմայով երկրորդ միջազգային համաժողովի¹³ հանձնարարականները, ներառյալ՝ վաղ ազդարարման համակարգերի լիարժեք արդյունավետությունը երաշխավորելու նդասակով այդ համակարգի բոլոր ճյուղերի և դերակասարների միջև համակարգման և համագործակ-

11 Տե՛ս «Գործողությունների ծրագրի» սղդակի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ ծանոթագրությունները

12 Տե՛ս սղդակի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ ծանոթագրությունները

13 Ինչդեռ խոհուղ է սրվում Գլխավոր սասմբլեայի թիվ 58/214 բանաձևում:

ցուքյան ամբողջումը:

ը) Իրագործել փոքր կղզի ղեկավարությունների կայուն զարգացման առաջնությունների Բարբադոսի գործողությունների ծրագրի շարունակությունը հանդիսացող Մավրիկիոսի ռազմավարության արդյունքները՝ ստեղծելով և ուժեղացնելով վաղ ազդարարման համակարգեր և ձեռնարկելով աղետների նվազեցման ու արձագանքման այլ միջոցներ:

(iii) Կարողություններ

թ) Նոյասել բնական աղետների ուսումնասիրություններ, դիտարկումներ, վերլուծություններ, փորձագրում, հնարավորության դեղմում նաև բնական աղետների, խոցելի գործոնների և աղետների հետևանքների վերաբերյալ կանխատեսումներ անելու համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների, գիտական, տեխնոլոգիական, տեխնիկական կարողությունների ստեղծմանն ու կայուն գործունեությանը:

ժ) Նոյասել անհրաժեշտ սլյալների շտեմարանների ստեղծմանն ու դրանց կասարելագործմանը, ինչպես նաև գնահատման, վերահսկման և վաղ ազդարարման նոյասակներով միջազգային, սարածաբանային, ղեկավար և սեղական մակարդակներով սլյալների ազատ փոխանակմանը:

ի) Ուսումնասիրությունների, գործընկերության, ուսուցման և տեխնիկական կարողությունների զարգացման միջոցով նոյասել ռիսկի գնահատման, վերահսկողության, վաղ ազդարարման գիտատեխնիկական մեթոդների և կարողությունների բարելավմանը: Չարգացնել երկրի սեղանային և սիեզերական ուսումնասիրությունների, սիեզերական տեխնոլոգիաների, արբանյակային հետազոտությունների, աբսարհագրական սեղեկասվական համակարգերի, վսանգների մոդելավորման և կանխատեսման, եղանակի, կլիմայի մոդելավորման, կանխատեսման և հաղորդակցության միջոցների կիրառելիությունը, ինչպես նաև ռիսկի ծախսարդյունավետության ուսումնասիրությունն ու վաղ ազդարարման համակարգերը:

լ) Ստեղծել և ամբողջել վիճակագրական սլյալների, վսանգների փորձագրման, դրանց ռիսկերի, հետևանքների և կորուստների մասին գրանցումների, վերլուծությունների, ամփոփման և փոխանակման կարողությունները, ինչպես նաև օժանդակել ռիսկի գնահատման և մոնիթորինգի ընդհանրական մեթոդների մշակմանը:

(iv) Տարածաշրջանային և չեկոնոմիկ ռիսկեր

խ) Ըստ նոյասակահարմարության՝ հավաքել և ստանդարտացնել սարածաբանային աղետների ռիսկերի, հետևանքների և կորուստների մասին վիճակագրական սեղեկություններն ու սլյալները:

ծ) Ըստ նոյասակահարմարության՝ հաստատել սարածաբանային և միջազգային համագործակցություն՝ սարածաբանային և անդրսահմանային աղետների գնահատման և վերահսկման, սեղեկասվության փոխանակման և համադասասխան կարգադրությունների (օրինակ, ի թիվս այլոց, գետերի ավազանների կառավարմանը վերաբերող կարգադրությունների) միջոցով վաղ ազդարարման նոյասակով:

կ) Ուսումնասիրել, վերլուծել երկարաժամկետ փոփոխությունները և գեկուցել դրանց և ծագող խնդիրների մասին, որոնք կարող են բարձրացնել խոցելիության և ռիսկերի մակարդակը, կամ իբխանությունների և համայնքների՝ աղետներին արձագանքելու կարողությունները:

3. Օգագործել գիտելիքը, նորարարությունները և կրթությունը բոլոր մակարդակներով անվսանգության և դիմակայման մշակույթ ձևավորելու համար

18. Աղետները կարող են զգալիորեն նվազեցվել, եթե մարդիկ ֆաշատեղյակ լինեն և շահագրքված աղետները կանխելու և դրանց դիմակայելու մշակույթի հարցում, որն իր հերթին

դահանջում է աղետների, խոցելիության և կարողությունների մասին համադասասխան գիտելիքի և տեղությունների հավաքում և սփռում:

Առանցքային գործողություններ

(i) *Տեղեկատվության կառավարում և փոխանակում*

ա) Քարճ ռիսկային գոտիներում մարդկանց սրամադրել աղետների ռիսկերի և դաժնացողական միջոցառումների մասին մասշտիբ և հասկանալի տեղեկատվություն, որդեսգի վերջիններս կարողանան ռիսկի նվազեցմանն ուղղված քայլեր ձեռնարկել և ձևավորել դիմակայման ունակություններ: Այդ տեղեկատվությունը դեսք է համադասասխանաքար ներառի ավանդական և տեղական իմացություններն ու մշակութային ժառանգությունը և նախասեսված լինի սարքեր քիրախային խմբերի համար՝ հաշվի առնելով սարքեր մշակութային և սոցիալական գործոնները:

բ) Ուժեղացնել բոլոր ճյուղերի և սարածաքջանների աղետների գծով փորձագետների, կառավարիչների և ոլանավորողների միջև կադերը և մշակել գործակալությունների կամ այլ կարևոր մասնակիցների կողմից ռիսկի նվազեցման տեղական ոլանների կազմման ընթացքում կուսակված փորձագիտական իմացությունից օգսվելու ընթացակարգեր կամ քարելավել արդեն գոյություն ունեցող ընթացակարգերը:

գ) Խթանել և ամրադնդել աղետների ռիսկի նվազեցման հարցերով գքաղվող գիտական համայնքների և արհեսավարժների միջև երկխոսությունը և խրախուսել լախագրգիռ կողմների, ինչդես նաև աղետի նվազեցման սոցիալ-սնեստական ոլորտում ներգրավված աշխատակազմերի միջև գործընկերության ձևավորումը:

դ) Աղետների նվազեցման գործընթացին նդասելու նդասակով խթանել թարմ տեղեկությունների, հաղորդումների, տեղեկական տեխնոլոգիաների և հարակից ծառայությունների օգսագործումը, կիրառությունը և հանրամասշտիբությունը հասկադես ուսուցման կազմակերդման և սարքեր կասեգորիաների օգսագործողների միջև տեղեկատվության փոխանակման ոլորտներում:

ե) Միջնաժամկետ հեռանկարում ստեղծել տեղական, ազգային, սարածաքջանային և միջազգային օգսագործողին մասշտիբ տեղեկասոներ, գոյքացուցակներ և տեղեկատվության փոխանակման ազգային համակարգեր և ծառայություններ, որոնց նդասակը ռիսկի նվազեցման լավագոյն փորձի, ծախսարդյունավետ և հեոս օգսագործվող տեխնոլոգիաների մասին տեղեկատվության, ինչդես նաև ռիսկի նվազեցման քաղաքականություններից, ոլաններից և դրանց ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցներից քաղված դասերի փոխանակումն է:

զ) Նախքան շինարարական աշխատանքներ սկսելը, հողի առք ու վաճառքը քաղաքաշտիբության ոլորտի հասասությունները դեսք է հանրությանը աղետների նվազեցման այլընտանգային սարքերակների վերաքերյալ տեղեկություններ ներկայացնեն:

է) Թարմացնել աղետների ռիսկի նվազեցմանը վերաքերող միջազգային սսանդարտեր մինաքանությունը ծրագրերի մշակման և հասասությունների գարգացման, ինչդես նաև գործողությունների, հեսագոսությունների, ուսումնական և հանրության իքազեկման ծրագրերում օգսագործման նդասակով և լայնորեն սարածել այն առնվազն ՄԱԿ-ի բոլոր դաժնոնական լեգուներով

(ii) *Կրթություն և ուսուցում*

ը) Խրախուսել աղետների ռիսկերի նվազեցմանը վերաքերող ուսումնական նյութերի ընդգրկումը դդրոցների ուսումնական ծրագրերի համադասասխան քաժիններում, ինչդես նաև դաժնոնական և ոչ դաժնոնական այլ աղբյուրների օգսագործումը՝ տեղեկատվությունը երիսսարդոքյանն ու երեխաներին մասշտիբ դարձնելու նդասակով: Նդասել Միավորված ազգերի կազմակերդության «Կրթությունը հանուն կայուն գարգացման. 2005–2015 թթ. սասնամյակ» ծրագրում աղետների ռիսկի նվազեցման քաղադրիչի ընդգրկմանը:

թ) Խրախուսել դորոցներում և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սեղական ռիսկերի գնահատման և աղետների լուծարման վերաբերյալ ծրագրերի իրականացումը:

ժ) Խրախուսել դորոցներում այնպիսի ծրագրերի և գործընթացների իրականացումը, որոնց նպատակն է ուսուցանել, թե ինչ էլ տեսնել և անել վստահության ազդեցությունները նվազեցնելու համար:

ի) Մշակել աղետների ռիսկերի նվազեցման կրթական և ուսուցողական ծրագրեր, որոնք նախատեսված են առանձին ոլորտների մասնագետների, ներառյալ՝ նախագծողների, արհեստագիտական ինժեներների կառավարման մասնագետների, սեղական կառավարման մարմինների լուծարման և այլոց համար:

լ) Խրախուսել համայնքներում ուսուցողական նախաձեռնությունների իրականացման գործընթացները՝ ինչպես հարկն է հաշվի առնելով կամավորների դերը աղետների հետևանքները վերացնելու սեղական կարողությունների մեծացման գործում:

խ) Աղահույզ կրթական և ուսուցողական ծրագրերին կանանց և խոցելի խմբերի համահավասար մասնակցությունը: Խթանել գեղեցիկ և մշակութային զգայուն հարցերի ուսուցումը՝ որդես աղետների ռիսկերի ոլորտում կրթության և ուսուցման բաղկացուցիչ մաս:

(iii) Հետազոտություններ

ծ) Մշակել բոլոր մակարդակներով ռիսկերի նվազեցման գործողությունների կանխատեսելի բազմառիսկային գնահատումների և սոցիալ-սնտեսական ծախսարդյունավետության վերլուծությունների կատարված մեթոդներ և օգտագործել դրանք սարածաբանական, ազգային և սեղական մակարդակներով:

կ) Խոցելիությունը և երկրաբանական, եղանակային, ջրային և կլիմայի հետ կապված վստահության ազդեցությունները, ինչպես նաև սարածաբանական մոնիթորինգի կարողությունների բարելավումները գնահատելու նպատակով ամրադրել մեթոդներ, ուսումնասիրություններ և մոդելներ մշակելու և կիրառելու սեխնիկական և գիտական կարողությունները:

(iv) Հանրային իրազեկություն

հ) Աղետներին դիմակայելու մշակույթը բարձրացնելու և երկարատև ուսումնական ծրագրերում հասարակության արբեր շերտերի մասնակցությունը խթանելու նպատակով խրախուսել զանգվածային լրատվամիջոցների մասնակցությունը:

4. Նվազեցնել հիմնային ռիսկի գործոնները

19. Ճյուղային զարգացման լուծարման և ծրագրերում, ինչպես նաև հետադարձային քաղաքում հարկ է անդրադառնալ սոցիալական, սնտեսական, քաղաք միջավայրի, հողօգտագործման լուծարման փոփոխությունների հետ կապված աղետների ռիսկերին և երկրաբանական երևույթներով, եղանակային, ջրային, կլիմայի փոփոխականությամբ և կլիմայի փոփոխությամբ լուծարման վստահությունները:

Առանցքային գործողություններ

(i) Ծրագրային միջավայրի և բնական ռեսուրսների կառավարում

ա) Նպատակ է կոհամակարգերի կայուն օգտագործմանն ու կառավարմանը, նաև ռիսկը և խոցելիությունը նվազեցնելու նպատակով հողօգտագործման առավել արդյունավետ լուծարման և զարգացման գործողությունների միջոցով:

բ) Իրագործել քաղաքային միջավայրի և ռեսուրսների կառավարման այնպիսի համալիր մոտեցումներ, որոնք հաշվի են առնում աղետների ռիսկերի նվազեցումը, ներառյալ՝ կառուց-

վածքային և ոչ կառուցվածքային միջոցներ,¹⁴ որոնց բարձր են դասվում ջրհեղեղների համալիր կառավարումը և փխրուն էկոհամակարգերի լուծարման կառավարումը:

զ) Խրախուսել աղետների ռիսկի նվազեցման և կլիմայի փոփոխության համարվողակա-
նության ռազմավարությունների մեջ կլիմայի փոփոխականության և սղասվող կլիմայի
փոփոխության ռիսկերի նվազեցման միջոցների ընդգրկումը, ներառյալ՝ կլիմայական ռիս-
կերի հստակ վերահամարումը, ռիսկի նվազեցման առանձնահատուկ միջոցների ձևակերպումը և
ողանային մասնագետների, ճարտարագետների և այլ որոշում կայացնողների Երջանում կլի-
մայական ռիսկերին վերաբերող տեղեկությունների բարելավված և կանոնավոր կիրառումը:

(ii) *Սոցիալական և սննդային զարգացման գործողություններ*

դ) Որդես աղետների նկատմամբ համայնքների դիմադրողականության ադապտիվան
կարևոր գործոն՝ խրախուսել սննդային անվտանգության ադապտիվումը հասկադես այն
սարածաԵրջաններում, որտեղ առկա են երաճների, ջրհեղեղների և ցիկլոնների վտանգներ,
որոնք կարող են բացասական անդրադառնալ գյուղատնտեսության վրա հիմնված կենսա-
միջոցների վրա:

ե) Աղետների ռիսկերի նվազեցման ոլաններն ընդգրկել առողջադադադության ոլորտում:
Հեսամոտ լինել «աղետների ադդեցություններից զերծ հիվանդանոցներ» ունենալու նոդա-
սակին՝ երաճավորելով, որ բոլոր նոր կառուցվող հիվանդանոցներն ունենան աղետներին
դիմակայելու այնոդիսի հասկանիճներ, որոնց շնորհիվ կարող են գործել նաև աղետային
իրավիճակներում: Բուժհիմնարկները, հասկադես առաջային օգնության բուժհիմնարկ-
ները ամրացնելու նոդասակով իրականացնել մեղմացնող միջոցառումներ:

զ) Պաճաճ նախազծման, վերազինման և վերակառուցման միջոցով ոդադանել և ու-
ժեղացնել հասարակության համար վճռական նշանակություն ունեցող ենթակառուցվածք-
ներն ու հիմնարկները, մասնավորադես դորոցները, կլիմիկաները, հիվանդանոցները,
ջրնոլները, էլեկտրակայանները, հադորոդակցության և սրանոդորսի կենսական կարևորու-
թյուն ունեցող գծերը, աղետների ահազանգման և կառավարման կենտրոնները, մճակութա-
յին կարևոր նշանակություն ունեցող սարածքները՝ նրանց աղետների նկատմամբ դիմաց-
կուն դարձնելու նոդասակով:

է) Բարելավել աղբասներին, ծերերին, հաճմանդամներին և բնակչության այլ խմբերին
օգնելու համար նախաճեսված սոցիալական ադադադության ցանցային մեխանիզմների
կիրառությունը: Ամրադոլել վերականգնման ծրագրերը, սոցիալ-հոզերանական ուսում-
նական ծրագրերը՝ նոդասակ ունենալով մեղմացնել հեսաղետային գոսիներում խոցելի
բնակչության, հասկադես երեխաների կրած հոզերանական հարվածը:

ը) Աղետների ռիսկերի նվազեցման միջոցներն ընդգրկել հեսաղետային վերականգնման
և վերականգնողական գործընթացներում¹⁵ և վերականգնման փոլում օգճագործել երկարա-
ժամկես հեռանկարում ռիսկերի նվազեցման կարողություններ ձևավորելու բոլոր հնարավոր-
ությունները, այդ թվում՝ փորձի, գիճելիքների, փաղված դասերի փոխանակման միջոցով:

թ) Ըստ անհրաժեճության երաճավորել, որ տեղահանված անձանց համար նախաճես-
ված ծրագրերը չեն ավելացնի վտանգների ռիսկը և խոցելիությունը:

ժ) Բարձր ռիսկային գոսիներում վտանգների նկատմամբ բնակչության խոցելիությունը

14 «Կառուցվածքային միջոցների մեջ մնում են վտանգների հնարավոր ադդեցությունները նվազեցնող կամ կանխող ֆի-
զիկական կառույցները, ներառյալ ճարտարգիտական միջոցները և վտանգադիմացկուն և ոդաճոյանիչ կառույցների
և ենթակառուցվածքների շինարարությունը: Ոչ կառուցվածքային միջոցների բարձր են դասվում ճյուղային փաղա-
կանությունը, հանրային իրադեկության մակարդակը, գիճելիքի զարգացումը, ոդեսական հանձնառությունը, մեթոդները,
գործնական փորձը, մասնակցային մեխանիզմները և տեղեկությունների սրամադորումը, որոնք կարող են նվազեցնել
ռիսկը և հարակից ադդեցությունները» (ՄԱԿ/ԱՄՆԿ, Ժնն, 2004):

15 Համաձայն Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 46/182 բանաձևում ամփոփված սկզբունքների:

նվազեցնելու նոդասակով խրախուսել բնակչության եկամուսների սագման աղբյուրների բազմազանությունը և երաշխավորել, որ նրանց եկամուսներն ու ունեցվածքը չեն տուժի այն-դիսի զարգացման ֆաղափակության և գործընթացների հեճուճման, որոնք ավելացնում են աղետների նկատմամբ խոցելիությունը:

ի) Խրախուսել ֆինանսական ռիսկի բաշխման մեխանիզմների, մասնավորապես՝ աղետներից աղախովագրման և վերաաղախովագրման սխեմաների ձևավորումը:

լ) Աղետների ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումներում մասնավոր հասվածի առավել լավ ընդգրկման համար նոդասել ղեկավարման-մասնավոր գործընկերությունների ստեղծումը: Խրախուսել մասնավոր հասվածի կազմակերպություններին, որոնք ավելի ձևավորեն աղետների կանխարգելման մեխանիզմներ՝ շեշտելով և շեշտում են հասկացնելով նախաաղետյան այնպիսի աշխատանքների, ինչպիսիք են ռիսկի գնահատումը և վաղ ազդարարման համակարգերը:

խ) Աղետների ռիսկերին հակազդելու համար ստեղծել և խթանել այլընտրանքային և նորարարական ֆինանսական գործիքների կիրառությունը:

(iii) Հողօգտագործման պլանավորում և այլ տեխնիկական միջոցներ

ծ) Աղետների ռիսկերի գնահատումն ընդգրկել աղետալսանց և հասկապետ խիս բնակեցված և արագ աճող բնակավայրերի ֆաղափաշխության ծրագրերի և կառավարման մոլաններում: Աղբյուրի շինությունների և ժամանակավոր կացարանների, ինչպես նաև աղետալսանց գոտիներում գտնվող սենյակների խնդիրները ղեկավարել համարվեն առաջնահերթության կարգով լուծման ենթակա խնդիրներ և ընդգրկվեն ֆաղափային աղետության հաղթահարման և հեճուճման մեխանիզմների ծրագրում:

կ) Աղետների ռիսկերի գործոնները, ներառյալ՝ նախագծման, նախագծերի հաստատման և դրանց իրականացման չափանիշները, ինչպես նաև սոցիալական, սննդային և Երջակա միջավայրի գնահատումների վրա հիմնված նկատառումները ղեկավարելով ընկած լինեն հիմնական ենթակառուցվածքների նախագծման աշխատանքների հիմքում:

հ) Հողօգտագործման ֆաղափակության և մոլանավորման համատեղման մեխանիզմներ, քարտեզներ և խրախուսել ռիսկի նվազեցման ուղեցիկների և մոնիթորինգային միջոցների կիրառությունը:

ձ) Աղետների ռիսկի գնահատումներն ընդգրկել գյուղական, մասնավորապես՝ լեռնային և ավազանային բնակավայրերի զարգացման մոլանավորման և կառավարման մեջ, ինչպես նաև որոշել այն սարածքները, որոնք անվտանգ են բնակեցման համար:

ղ) Խրախուսել գոյություն ունեցող շինարարական օրենսգրքերի և չափորոշիչների, ինչպես նաև, անհրաժեշտության դեպքում, ղեկավարման և տեղական մակարդակներով վերականգնողական և վերակառուցողական գործունեության վերանայումը կամ նորերի մշակումը՝ դրանք տեղական համատեղման, մասնավորապես՝ ոչ տրադիցիոնական կամ մարգինալ խմբերի բնակավայրերում ավելի կիրառելի դարձնելու նոդասակով: Փոխհամաձայնության մոտեցման հիման վրա ամրադրել այդ օրենսգրքերի ղեկավարմանը կատարելու, վերահսկելու և կիրառելու կարողությունները՝ նոդասակ ունենալով խրախուսել աղետներին դիմակայելու հասկացություններ ունեցող կառույցների շինարարությունը:

5. Բոլոր մակարդակներով բարձրացնել աղետների արդյունավետ արձագանքման նոդասակները

20. Աղետների ազդեցություններն ու կորուստները կարող են էապես նվազեցվել, եթե աղետալսանց սարածքների կառավարման մարմինները, անհատներն ու համայնքները լինեն գործելու համար լավ նոդասակներ և զինված աղետների կառավարման անհրաժեշտ գիտելիքներով և կարողություններով:

Առանցֆային գործողություններ

ա) Հգորացնել աղեսների սարածաբջանային, ղեսական և սեղական կառավարման ֆաղաֆականությունը, սեխնիկական և ինսխոսցիոնալ կարողությունները, ներառյալ՝ սեխնոլոգիայի, ոսուցման և մարդկային ռեսուրսների հես կաղված կարողությունները:

բ) Խրախուսել և օժանդակել վաղ ագղարարման, աղեսների ռիսկերի նվազեցման, աղեսներին արձագանգելու, զարգացման և այլ համաղասասախան ոլորսներում գործող բոլոր մակարղակների կազմակերղությունների միջև երկխոսության հասսասմանը, սեղեկասվության ֆոխասանկմանը և համակարգմանը և օժանդակել նրանց, որղեսգի ձևավորեն աղեսների ռիսկի նվազեցման ամբողջական մոսեցում:

գ) Ամրաղղել համակարգված սարածաբջանային մոսեցումները, անհրաժեեսության ղեղղում ձևավորելոլ այղղղիսի մոսեցումներ: Մեակել կամ բարեֆոխել սարածաբջանային ֆաղաֆականությունները, օղերասիլ մեխանիզմները, ղղաններն ու հաղղղակցության համակարգերը՝ աղեսների արղղոնավե սարձագանգման գործողություններին ղղասաս լիներելու, ինչղղես նակ ազգային կարողությունները գերագանցող աղեսներին ղղասեաձ արձագանգելու համար:

ղ) Բղղոր մակարղակներոլ ղղասասել կամ վերանայել և ղղարբերաբար բարմացնել աղեսների ղղասասվածության և ղղասահական իրավիձակների/իրաղարձությունների կաղղակցոլթյամբ գործողությունների ղղաններն ու ֆաղաֆականությունը՝ հասոկ ուոաղղության կենսոնում ղղահելոլ խոցելի սարածղներն ու խմբերը: Խթանել աղեսների ղղասասվածոլթյանն ողղղված կանոնավոր վարժանղները, ներառյալ՝ սարհանման կազմակերղման վարժությունները, որոնց նղղասակն է երաեխավորել, որ աղեսների առաջացման ղեղղում ձեռնարկվելու են արագ և արղղոնավե ղղասախան ֆայլեր և ըս սանհրաժեեսոլթյան՝ սրամաղղվելու է ղղարենային կամ այլ օգնոլթյուն:

ե) Անհրաժեեսության ղեղղում խթանել արսակարգ իրավիձակների հիմնաղղամների սեղղոնը՝ նղղասակ ունենալոլ սասարել արձագանգման, վերականգնման և ոսուցման միջոցառումներին:

զ) Մեակել հասոկ մեխանիզմներ հասկաղղես կամավորական հիմնոլղներոլ համաղղասախան ասհագրղի կղղղներին, ներառյալ՝ համայնղներին աղեսների ռիսկերի նվազեցման գործողություններում ներգրավելու համար:

IV. Խրականացում և հեսագա գործողություններ

Ա. Ընղղհանուր ղղոլթներ

21. Գործողությունների ծրագում սահմանված ռազմավարական նղղասակները, առաջնային ֆայլերը և հեսագա գործողությունները ղղեսֆ է իրականացվեն սարբեր մասնակիցների, ներառյալ՝ զարգացման ոլորսի կազմակերղությունների կղղղից՝ բազմաձյողային մոսեցման հիման վրա: Պեսություններին, սարածաբջանային և միջագգային կազմակերղություններին, ներառյալ՝ Միավորված ազգերի կազմակերղոլթյանը և միջագգային ֆինանսական հասսասոլթյուններին կոչ է արվոմ աղեսների ռիսկերի նվազեցման հարցերը բղղոր մակարղակներոլ ընղղրկել իրենց կայուն զարգացման ֆաղաֆականություններում, ղղաններում և ծրագրերում: Քաղաֆաղղիական հասարակոլթյունը, կամավորները և համայնղային կազմակերղությունները, գիսական համայնղը և մասնավոր հասվածը հանղղիսանում են կարևոր մասնակիցներ, որոնղ օժանդակոմ են աղեսների ռիսկերի նվազեցման աեխասանղների բղղոր մակարղակներոլ իրականցմանը:

22. Թեև յուրաքանչյուր ղեկություն առաջնահերթ ղախաստիճանավորություն է կրում իր սնտեսական և սոցիալական զարգացման համար, կարողունակ դարձնող միջազգային միջավայրը կենսական նշանակություն ունի ազգերի և համայնքների դիմացկունության ձևավորման նպատակով համադաստիճան գիտելիքների, կարողությունների, ինչդեպ նաև ռազմավարության խթանման և զարգացման համար: Հիմք ընդունելով էլ ավելի ամրադրված Ադեսների նվազեցման միջազգային ռազմավարությունը՝ ղեկությունները, սարածաբանային և միջազգային կազմակերպությունները ղեկ է խթանեն ռազմավարական ավելի մեծ համագործակցությունը ՄԱԿ-ի, ադեսների ռիսկերի նվազեցման մեջ ներգրավված սարածաբանային և միջազգային կազմակերպությունների միջև, ներառյալ՝ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները, սարածաբանային մարմինները, դոնոր գործակալությունները և հասարակական կազմակերպությունները: Գալիք սարիների ընթացում ուժադրություն ղեկ է դարձվի ադեսների ռիսկերի նվազեցման ոլորտի միջազգային իրավական փաստաթղթերի իրականացմանը և կասարելագործմանը:

23. Պեկությունները, սարածաբանային և միջազգային կազմակերպությունները ղեկ է սասարեն սարածաբանային և միջազգային մեխանիզմների և կազմակերպությունների միջոցով ցանցերի ձևավորման, արագչության, համակարգման, սեղեկությունների և փորձի փոխանակման, վսանգների և խոցելիության գիտական մոնիթորինգի, ինստիտուցիոնալ կարողությունների ձևավորման և ադեսների ռիսկերի դիմակայման ոլորտներում ղլաններ, արդարականություն և ընդհանուր գործելակերպ մշակելու կարողություններին:

24. Բոլոր մակարդակներով խրախուսվում է դերակասարների միջև բազմակողմ գործընկերության հաստատումը և կամավորական հիմունքներով «Գործողությունների ծրագրի» իրականացման աշխատանքներին մասնակցությունը: Խրախուսվում է նաև ղեկությունների ու մյուս դերակասարների կողմից ազգային, սարածաբանային և միջազգային կամավորական կորուստների սեղծումը կամ հզորացումը: Վերջիններս կարող են ներդրում ունենալ ղեկություններում և միջազգային համայնքում խոցելիության և ադեսների ռիսկերի¹⁶ նվազեցման գործողություններում:

25. Փոքր կողի զարգացող ղեկություններում Բարբադոսի ծրագրի հեսագա իրականացման համար Մավրիկիոսի ռազմավարության մեջ ընդգծված է, որ փոքր կողի զարգացող ղեկությունները սեղակաված են բնական և շջակա միջավայրի ադեսների, դրանց հաձախականության ու ուժգնության առումով աշխարհի ամենախոցելի սարածաբաններում և բախվում են անհամեմատ մեծ սնտեսական, սոցիալական և միջավայրային հեսանգների: Փոքր կողի զարգացող ղեկությունները հանձն են առել ամրադրել ադեսների արդյունավետ կառավարման իրենց համադաստիճան ազգային ծրագրեր և միջազգային հանրության անհրաժեշտ օժանդակությամբ բարելավել ադեսների մեղմացման, ադեսների ղախաստիճանության և վաղ ազդարարման կարողությունների սեղծման, ադեսների նվազեցման հարցերի մասին հանրային իրազեկության մակարդակի բարձրացման, բազմադիսցիոնալային և միջշյուղային գործընկերության խթանման, ղեկական ղլանավորման գործընթացում ղիսկի կառավարման ընդգրկման, աղահովազրական և վերաաղահովազրական միջոցառումների իրականացման ժամանակ ծագող հարցերի լուծման և արակարգ իրավիձակների (ներառյալ բնական և շջակա միջավայրի ադեսների ղախաստիճան մարդկային բնակավայրերին վնաս հասցնող արակարգ իրավիձակների) կանխաստման և դրանց արձագանգելու իրենց կարողությունները, ներառյալ նաև բնական և շջակա միջավայրի ադեսներից բնակավայրերի ղահողանությունը:

26. Հաշվի առնելով նվազ զարգացած երկրների խոցելիությունը, ինչդեպ նաև ադեսներին արձագանգելու և վերականգնվելու անբավարար կարողությունները, առաջին հերթին այս երկրներին ղեկ է օգնել Գործողությունների ծրագրի իրականացման շջանակներում իրա-

16 Համաձայն Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 58/118 բանաձևի և «Ամերիկյան ղեկությունների կազմակերպության» թիվ 2018 (xxxiv-0/04) բանաձևի

գործելու հիմնարար ծրագրեր և ինստիտուցիոնալ մեխանիզմներ՝ նրանց ֆինանսական և սեխնիկական օժանդակություն հասկացնելու և առաջին հերթին աղետների ռիսկերի նվազեցման կարողությունների զարգացման միջոցով աղետները կանխելու նպատակով:

27. Աֆրիկյան մայրցամաքում սեղի ունեցող աղետները, հաշվի առնելով այս սարածաբանի անբավարար կարողությունները աղետների վերաբերյալ կանխաստեղծումներ անելու, դրանց նկատմամբ մոնիթորինգ սահմանելու և դրանք մեղմացնելու հարցում, զգալիորեն խոչընդոտում են աֆրիկյան մայրցամաքում կայուն զարգացման գործընթացները: Վսանգների նկատմամբ աֆրիկյան ժողովուրդների խոցելիության նվազեցումը աղբասության հաղթահարման ռազմավարությունների, ինչպես նաև զարգացման ոլորտում նախկինում արձանագրված հաջողությունների լուրջ սահմանում անհրաժեշտ բաղկացուցիչ մասն է: Աֆրիկյան երկրների կարողությունների, ներառյալ՝ աղետների դիտարկման և վաղ ազդարարման համակարգերի, գնահատման, կանխարգելման, արձագանքման, դասրասակալանության և վերականգնման կարողություններն ամրադնդելու գործում ֆինանսական և սեխնիկական օժանդակության կարիք է զգացվում:

28. Աղետների նվազեցման համաբխարհային համաժողովից հետո ձեռնարկվելիք քայլերը, ըստ նպատակահարմարության, ղեկ է ներառվեն և համակարգվեն աղետների ռիսկերի նվազեցման ոլորտում սեղի ունեցած այլ խոցող համաժողովներից հետո ձեռնարկված քայլերի հետ միասին¹⁷: Հասուկ անդրադարձ ղեկ է արվի զարգացման նպատակների, ներառյալ «Հազարամյակի հռչակագրում» սահմանված նպատակների ճեսանկյունից աղետների ռիսկերի նվազեցման ոլորտում սեղի ունեցած առաջընթացին:

29. 2005-2015 թվականների համար նախատեսված այս Գործողությունների ծրագրի իրականացման արդյունքները հավուր դասաաճի ենթարկվելու են վերանայման:

Բ. Պետություններ

30. Դրսուրելով սեխականասիրության ուժեղ զգացում և համագործակցելով քաղաքացիական հասարակության և այլ քահագրգիռ կողմերի հետ, բոլոր ղետությունները, հաշվի առնելով աղետների ռիսկերի նվազեցման հետ կառված սեղական ղահանջները և գոյություն ունեցող միջազգային համաաայնագրերը, ղետ է ձգտեն իրենց ֆինանսական միջոցների, մարդկային և նյութական ռեսուրսների սահմաններում ղետական և սեղական մակարդակներով իրականացնել հետևյալ առաջարկները: Համաաայն 33-րդ և 34-րդ դարբերությունների՝ ղետությունները ղետ է ակտիվորեն իրենց ավանդը ներդնեն սարածաբանային և միջազգային համագործակցության մեջ:

ա) Պասրասել և հրասարակել աղետների ռիսկերի նվազեցման կարգավիճակի ղետական բազային գնահատման արդյունքները՝ ըստ յուրաքանչյուր ղետության կարողությունների, քաղաքականության ու կարիքների և անհրաժեշտության դեղում այս սեղեկությունները սրամարել քահագրգիռ սարածաբանային և միջազգային կազմակերղություններին:

բ) Գործողությունների ծրագրի իրականացման և դրա ընթացքին հետևելու նպատակով մքակել ազգային համակարգման մեխանիզմներ և սեղեկությունները սրամարել Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարության քարտուղարությանը:

գ) Հրաղարակել և դարբերաքար քարմացնել սույն Գործողությունների ծրագրի քղանակներում իրականացվող աղետների նվազեցման ազգային և միջազգային համագործակցության ծրագրերի ամփոփագրերը:

դ) Գործողությունների ծրագրի իրականացման ուղղությամբ ազգային առաջընթացի

17 Ինչղես նվել է Գլխավուր սամբլեայի թիվ 57/270 Բ բանաձևում:

վերանայման համար մշակել ընթացակարգեր, որոնք ներառում են ծախսարդյունավետության վերլուծության, ընթացիկ վերահսկողության, ռիսկերի և խոցելիության գնահատման համակարգեր հասկադետ այն սարածաբանների համար, որոնք գտնվում են ջրօրէնութաբանական և սեյսմապահագ գոտիներում:

ե) Աղէսների ռիսկերի նվազեցման առաջընթացին վերաբերող տեղեկատվությունը ընդգրկել կայուն զարգացման առկա միջազգային և այլ ծրագրերի զեկույցներում:

զ) Ըստ նոյասակահարմարության՝ քննարկել աղէսների նվազեցման միջազգային համաձայնագրերին միանալու, դրանք հաստատելու և վավերացնելու հարցերը, ինչդէս նաև այդ համաձայնագրերի սնդամ լինելու դեղդում ձեռնարկել դրանց արդյունավէտ կիրարկման համար անհրաժեէտ միջոցառումներ¹⁸:

է) Խթանել կլիմայի առկա և հէտագա փոփոխության հէտ կաղված ռիսկերի նվազեցման խնդիրների ընդգրկումն աղէսների ռիսկերի նվազեցման և կլիմայի փոփոխության հարմարողականության ռազմավարությունների մէջ: Երաւխավորել, որ երկրաբանական վսանգները, ինչդիսիք են երկրաւարժերն ու սողանգները, լիովին հաւվի կառնվէտն աղէսների ռիսկերի նվազեցման ծրագրերում:

Գ. Տարածաբանային կազմակերղություններ և հաստատություններ

31. Աղէսների ռիսկերի նվազեցմամբ զբաղվող տարածաբանային կազմակերղությունները կոչված են իրէնց մանդասների, առաջնայնությունների և ռէտուրսների սահմաններում իրականացնելու հէտևալ առաջադրանգները:

ա) Գործողությունների ծրագրի նոյասակներին ողղված դէտսական և տարածաբանային ջանքերին օժանդակելու նոյասակով խթանել տարածաբանային ծրագրերը, ներառյալ տէխնիկական համագործակցության, կարողությունների զարգացման, վսանգների և խոցելիության մոնիթորինգի և գնահատման մէթոդաբանությունների և չափորոշիչների մշակման, տեղեկատվության փոխանակման և ռէտուրսների արդյունավէտ համախմբման ծրագրերը:

բ) Իրէնց մանդասների սահմաններում որուված կարիքների հիման վրա անցկացնել տարածաբանային և եմթաստարածաբանային աղէսների ռիսկերի նվազեցման բազային գնահատումներ, ինչդէս նաև հրաղարակել այդ գնահատումների արդյունգները:

գ) Համակարգել և հրաղարակել տարածաբանում առաջընթացի, խոչընդոտների և օժանդակության կարիքների վերաբերյալ դարբերական վերանայումները և ըստ դահանջի՝ օգնել երկրներին իրէնց ծրագրերի, դրանց առաջընթացի վերաբերյալ անփոփազրերի մշակման գործում:

դ) Ստեղծել կամ ամրաղնդել գոյություն ունեցող տարածաբանային համագործակցության կէնտրոնները՝ աղէսների ռիսկերի ոլորտում հէտազոտությունների, դասընթացների, կրթության և կարողությունների իրականացման նոյասակով:

է) Օժանդակել աղէսների, ներառյալ՝ ցումամիների վաղ ազդարարման համակարգերի տարածաբանային մէխանիզմների և կարողությունների զարգացմանը¹⁹:

18 Ինչդէտ, օրինակ՝ «Աղէսների մեղմացման և փրկարարական գործողությունների համար հեռահաղորդակցության ռէտուրսների մասկարարման մասին» Տամղերի կոնվէնցիան (1998 թ.), որն ուժի մէջ է մտել 2005 թ հունվարի 8-ին:

19 Գլխավոր քարտղարի կողմից ստեղծված Միավորված ազգերի կազմակերղության Ձի և կոյուղու գծով խորհրդակալական մարմինը հրատաղ կոչ է արել մինչև 2015թ կիսով չափ կրէտել ջրային աղէսների, այդ թվում ցումամիի գոտերի քանակը:

Գ. Միջազգային կազմակերպություններ

32. Միջազգային կազմակերպությունները, այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության համակարգի կազմակերպություններն ու միջազգային ֆինանսական հաստատություններն իրենց մանդատների, առաջնայնությունների և ռեսուրսների շրջանակներում կոչված են իրականացնելու հետևյալ առաջադրանքները.

ա) Ամբողջությամբ ներգրավվել աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարության օժանդակության և իրականացման գործողություններում: Համագործակցել աղետների նկատմամբ դիմացկուն ազգեր և համայնքներ ձևավորելու նպատակով համալիր մոտեցումներ ստեղծելու ուղղությամբ՝ ամուր կադերը և հետևողականությունը խրախուսելու, աղետների ռիսկի նվազեցման, մարդասիրական և կայուն զարգացման ոլորտների ծրագրերի և գործողությունների մեջ ներառելու միջոցով, ինչդեռ և նշված է Գործողությունների ծրագրում:

բ) Համադասասխան միջոցների և համակարգման միջոցով ուժեղացնել Միավորված ազգերի կազմակերպության համակարգերի՝ աղետների վսանգներին ենթակա զարգացող երկրներին օգնելու ողջ կարողությունները, ինչդեռ նաև սահմանել և իրականացնել Գործողությունների ծրագրում սահմանված նպատակներին և առաջնայնություններին հասնելու ուղղությամբ առաջընթացի կանոնավոր գնահատման միջոցառումներ, որոնք հիմնվում են Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարության վրա:

գ) Գործողությունների ծրագրի իրականացման նպատակով որոշել աղետների վսանգներին ենթակա զարգացող երկրների օգնության համադասասխան գործողությունները: Երաշխավորել, որ ըստ նպատակահարմարության՝ համադասասխան գործողությունները կընդգրկվեն յուրաքանչյուր կազմակերպության գիտական, մարդասիրական և զարգացման բաժինների, ֆաղափականության, ծրագրերի և գործողությունների մեջ, ինչդեռ նաև ադապտվել դրանց իրագործման համար անհրաժեշտ գումարների հասկացումը:

դ) Օգնել աղետների վսանգներին ենթակա զարգացող երկրներին ձևավորելու աղետների ռիսկերի նվազեցման ազգային ռազմավարություններ, գործողությունների ծրագրեր և, համաձայն Գործողությունների ծրագրում սահմանված առաջնայնությունների, զարգացնել նրանց ինստիտուցիոնալ և սեխնիկական կարողությունները աղետների ռիսկերի նվազեցման բնագավառում:

ե) Համախմբել սույն ծրագրի իրականացմանն ուղղված գործողությունները համադասասխան համակարգող մեխանիզմների, ինչդեռ օրինակ՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության զարգացման խմբի և Մարդասիրական գործողությունների միջգերատեսչական մեծական կոմիտեի գործողությունների ծրագրերում, ներառյալ՝ ազգային մակարդակով գործող Միավորված ազգերի կազմակերպության ռեզիդենտ համակարգողների համակարգի և Միավորված ազգերի կազմակերպության սարբեր երկրներում գործող աշխատակազմերի միջոցով: Բացի այդ, աղետների ռիսկի նվազեցման խնդիրներն ընդգրկել զարգացման օժանդակության ծրագրերի, ինչդեռ օրինակ՝ «Ընդհանուր երկրների գնահատման», Միավորված ազգերի կազմակերպության զարգացման օժանդակության շրջանակի և աղբասության հաղթահարման ռազմավարությունների մեջ:

զ) Մերտրեն համագործակցելով գոյություն ունեցող ցանցերի և լրատվամիջոցների հետ՝ օժանդակել համաբարձրային մասշտաբով բնական վսանգների, խոցելիության, ռիսկերի և բոլոր մասշտաբների աղետների հետևանքների վերաբերյալ հետևողական սվյալների հավաքմանը և կանխատեսմանը: Այս նախաձեռնությունները լիք է ներառում չափորոշիչների մեակումներ, սվյալների տեսմարանների լրատվականություն, ցուցանիշների և ցուցիչների մեակումներ, օժանդակություն վաղ ազդարարման համակարգերին,

սվյալների ամբողջական և բաց փոխանակումներ, ինչդեռ նաև որոշակի սահմանում կատարվող և արբանյակային հեռագոտություններ:

է) Աղետի ենթարկված դեռությունների դաշնանջով օժանդակել այդ դեռություններին՝ ցուցաբերելով համադասասխան, ժամանակին և լավ համակարգված օգնություն, որը համադասասխանում է արևակարգ իրավիճակների ժամանակ ցուցաբերվող օգնության համաձայնեցված ուղենիւթներին և համակարգված միջոցառումներին²⁰: Այս օգնությունը սրամադրել շիսկերի և խոցելիության նվազեցման, կարողությունների բարելավման, քաղաքային որոնումների և փրկարարական աշխատանքներում²¹ միջազգային արդյունավետ համագործակցության ադադակուման նոդասակներով: Երաւխավորել, որ աղետի ենթարկված վայրերին միջազգային ուժերի արագ հասնելու ձեռնարկումները կմեակվեն ոդեսական և սեղական մակարդակներով, և վերականգնման ու շիսկի նվազեցման միջև էլ ավելի ամրադոդված կադ կլինի:

ը) Ուժեղացնել աղետի ենթարկված դեռությունների անցումային փուլում կայուն ֆիզիկական, սոցիալական և սնեսական վերականգնման, ինչդեռ նաև ադազա շիսկերի նվազեցման նոդասակով սեղծված միջազգային մեխանիզմները: Սա ոդես է ներադի օժանդակություն հեսադեսյան գոտիներում շիսկի նվազեցման, վերականգնման և վերակառուցման գործընթացների, ինչդեռ նաև շադազգադ երկրների, փորձազեսների և Միավորված ազգերի կազմակերդության գործակալությունների միջև լավագույն փորձի, գիսելիքների և սելսնիկական օժանդակության փոխանակման գործողություններին ցուցաբերվող օժանդակություն:

թ) Բարելավել և սեղայնացնել աղեսների կառավարման միջգերասեսչական ուսումնական ծրագիրը՝ հիմն ընդունելով աղեսների շիսկերի (ներառյալ աղեսների նվազեցման, ոդասրասվածության, արձագանման և վերականգնման միջոցառումների) կառավարման ընդհանուր միջգերասեսչական սեսլականը և ծրագիրը:

Ե. Աղեսների նվազեցման միջազգային ռազմավարությունը

33. Ազգային, սահածաերչանային, միջազգային և Միավորված ազգերի կազմակերդության համադասասխան մարմինների հես համագործակցոդյամբ և Աղեսների նվազեցման միջազգային ռազմավարոդյան միջգերասեսչական քարսուդարոդյան օժանդակոդյամբ՝ Աղեսների նվազեցման միջազգային ռազմավարոդյան գործընկերները և հասկադես Աղեսների նվազեցման միջերասեսչական առաջադրանքի խումբը և նրա անդամները, կախված այս մեխանիզմի և ինսիսոցիոնալ կարգադրոդյունների վերանայման գործընթացի ավարսին²² ընդունված որոշումներից, ոդես է նոդասեսն սույն Գործողությունների ծրագրի իրագործմանը հեսկյալ ձևով.

ա) Սույն Գործողությունների ծրագրի ավարսից հեսո հեսագա գործողություններին աջակցելու նոդասակով մեակել դերերի ու նախաձեռնոդյունների մարսիցա՝ ընդգրկելով նախաձեռնող խմբի և այլ միջազգային գործընկերների առանձին անդամներին:

բ) Նոդասել Միավորված Ազգերի Կազմակերդոդյան համակարգի և այլ համադասասխան միջազգային և սահածաերչանային կազմակերդոդյունների երչանակներում այդ կազմակերդոդյունների մանդաեսներին համադասասխան գործողությունների արդյունավետ և համալիր համակարգմանը, որի նոդասակն է օժանդակել

20 Սահմանված է Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 46/182 բանաձևում:

21 Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 57/150 բանաձևի հեսնողական կասարման նոդասակով սարվող աշխատանք:

22 Աղեսների նվազեցման վերաբերյալ ինսիսոցիոնալ միջոցառումների վերանայումն ընթացի մեջ է և կավարսվի Աղեսների նվազեցման թեմայով համաշխարհային համաժողովի ավարսից հեսո, գնահատական սալով Աղեսների նվազեցման միջազգային ռազմավարոդյան դերին ու արդյունավետոդյանը:

Գործողությունների ծրագրի իրականացմանը, բացահայտել իրականացման բացերը և խթանել խորհրդակցային գործընթացները, որոնց ընթացքում, հիմնվելով համադասասխսան ազգային, սարածաբանային և միջազգային փորձի վրա, մշակվում են յուրաքանչյուր գերակա ոլորտի ուղեցույցները և ֆաղափականության գործիքները:

զ) Միավորված ազգերի կազմակերպության համադասասխսան գործակալությունների, սարածաբանային և բազմակողմ կազմակերպությունների, սեխնիկական և գիտական հաստատությունների, ինչդեռ նաև շահագրգիռ դեպարտամենտների և ֆաղափական հասարակության մասնակցությամբ անցկացնել քննարկումներ, որոնց նդդասակը համընդհանուր, իրատեսական և չափելի ցուցանիքների մշակումն է՝ միաժամանակ հաճվի առնելով առանձին դեպարտամենտում ռեսուրսների առկայության հանգամանք: Այդ ցուցանիքները կարող են օգնել դեպարտամենտներին գնահատելու Գործողությունների ծրագրի իրականացման առաջընթացը: Դրանք դեպք է համադասասխսան միջազգայնորեն համաձայնեցված զարգացման նդդասակներին, ներառյալ «Հազարամյակի հռչակագրում» ամփոփվածները:

Առաջին փուլի ավարտից հետո խրախուսվում է դեպարտամենտների կողմից նման ցուցանիքների մշակումը կամ եղածների կատարելագործումը՝ հիմք ընդունելով աղետների նվազեցման իրենց գերակայությունները և համընդհանուր ցուցանիքները:

դ) Երաժխավորել աղետների նվազեցման ազգային դյախարմներին ցույց տվող օժանդակությունը՝ դրանց դերի և ավելացրած արժեքի հսակ շարադրանքի, ինչդեռ նաև սարածաբանային համակարգման միջոցով, որի նդդասակն է աղետների նվազեցման համակարգված սարածաբանային մեխանիզմների, սարածաբանային ծրագրերի մշակման և համադասասխսան կազմակերպությունների՝ հանրության հետ կադդերի գծով խորհրդատուների միջոցով բավարարել Գործողությունների ծրագրում նշված ֆարգչության և ֆաղափականության սարքեր կարիքները և առաջնայնությունները:

ե) Գործողությունները համակարգել Կայուն զարգացման հանձնաժողովի ֆարտարության հետ՝ երաժխավորելով, որ Գործողությունների ծրագրի իրականացմանը մասնակցած համադասասխսան գործընկերությունները գրանցվեն նրա կայուն զարգացման գործընկերների սյալների տեսմարանում:

զ) Խթանել լավագույն փորձի, ֆաղված դասերի, առկա սեխնդղոգիաների ու ծրագրերի փոխանակումը, հավաքումը, վերդուծությունը, ամփոփումն ու սարածումը՝ որդետ սեղեկասվության միջազգային հանգույց՝ օժանդակելով աղետների ռիսկերի նվազեցման կարողությունների ամրադնդմանը: Պահել աղետների ռիսկերի նվազեցմանը վերաբերվող գլոբալ սեղեկասվական համակարգ և աղետների ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ դեպարտամենտների, սարածաբանային և միջազգային գործընկերությունների²³ իրականացրած ծրագրերի և նախաձեռնությունների վերաբերյալ համացանցային մասյան՝ «թրադանակ»:

է) ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբելեայի մանդատով անցկացված համաժողովների և զագաթնաժողովների արդյունքների համալիր և համակարգված իրականացման և հետագա գործողությունների ֆայլերի համատեստում²⁴ դասրաստել Գործողությունների

23 Մրա նդդասակն է ծառայել որդետ աղետների նվազեցման ֆայլերի՝ փորձի և մեթոդաբանությունների փոխանակման միջոց: Համաժողովի արդյունքների քննարկման համար դեպարտամենտները և այլ կարևոր կազմակերպությունները հրավիրվում են՝ աղիփորեն մասնակցելու գիտելիքների ձևավորման գործընթացներին՝ կամավոր հիմունքներով գրանցելով իրենց փորձը:

24 Գլխավոր ասամբելեայի թիվ 57/270B բանաձև, Միավորված ազգերի կազմակերպության համաժողովներից հետո ձեռնարկվող հետագա գործողություններ և «Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարության» վերաբերյալ Գլխավոր ասամբելեայի կայացրած բանաձևերի իրականացում, համաձայն որոնց՝ Գլխավոր ֆարտարը դասրավոր է «Կայուն զարգացման» տրանակներում զեկուցել Գլխավոր ասամբելեայի երկրորդ կոմիտեին (54/219, 56/195, 57/256 58/214, 58/215, 59/231):

ծրագրի նդասակների և առաջնայնությունների իրականացման առաջընթացի վերաբերյալ ընթացիկ վերանայման զեկույցներ և ըստ դասանջի կամ նդասակահարմարության՝ Ասամբլեային և Միավորված ազգերի կազմակերդության մյուս մարմիններին ներկայացնել զեկույցներ և ամփոփագրեր, որոնք կազմվեն՝ հաշվի առնելով այն սեղեկությունները, որոնք ստացվում են ազգային դրասֆորմներից, սարածաբանային և միջազգային կազմակերդություններից և այլ մասնակիցներից, ներառյալ՝ «Վաղ ազդարարման» թեմայով երկրորդ միջազգային համաժողովի (2003)²⁵ հանձնարարականների կատարման ընթացի վերաբերյալ առկա սեղեկությունները:

Զ. Ռեսուրսների համախմբում

34. Պեսությունները, իրենց ֆինանսական կարողությունների սահմաններում, սարածաբանային և միջազգային կազմակերդությունները, համադասասխան բազմակողմ, սարածաբանային և երկկողմ համակարգման մեխանիզմների միջոցով, ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների համախմբման համար դեսք է ձեռնարկեն հեսկյալ միջոցները.

ա) Համախմբել համադասասխան ազգային, սարածաբանային և միջազգային մարմինների, ներառյալ՝ Միավորված ազգերի կազմակերդության համակարգի համադասասխան ռեսուրսներն ու կարողությունները:

բ) Երկկողմ ու բազմակողմ խողովակների միջոցով ադահովել և նդասել ադեսների վսանզներին ենթակա երկրներում սույն Գործողությունների ծրագրի իրականացմանն այնդիսի գործողությունների միջոցով, որոնց թվում են ֆինանսական և սեխնիկական օժանդակությունը, դարսֆի սդասարկելի մակարդակի դահդանումը, փոխադարձաբար համաձայնեցված դայմաններով սեխնոլոգիաների փոխանցումը, դեսական-մասնավոր գործընկերությունների և «հյուսիս-հարավ» և «հարավ-հարավ» համագործակցության խրախոսումը:

գ) Ադեսների ռիսկերի նվազեցման միջոցներն ինչդես հարկն է ընդգրկել զարգացմանն օժանդակող բազմակողմ և երկկողմ ծրագրերում, ներառյալ՝ այն ծրագրերը, որոնք վերաբերում են ադեսության հադթահարմանը, բնական ռեսուրսների կառավարմանը, ֆադաֆաշնությանը և կլիմայական փոփոխության հարմարողականությանը:

դ) «Գործողությունների ծրագրի» ավարսից հեսո հեսագա ֆայլերի իրականացմանը նդասելու համար ադահովել կամավորական հիմունքներով համադասասխան ֆինանսական ավանդների մոսֆը Միավորված ազգերի կազմակերդության՝ ադեսների նվազեցման նդասակով սսեդծված հիմնադրամ: Սսուզել այդ հիմնադրամի ընթացիկ կիրառությունը և դրա ընդլայնման նդասակահարմարությունը, ի թիվս այլոց, նդասակ ունենալով օզնել ադեսների նկասմամբ խոցելի երկրներին ձևավորելու ադեսների ռիսկերի նվազեցման ազգային ռազմավարություններ:

ե) Սսեդծել գործընկերություններ, որոնք կիրականացնեն ռիսկերի բաշխման սիսեմաները, կնվազեցնեն ադահովագրական վճարները, կմեդմացնեն ադահովագրական ծածկույթը և դրանով կավելացնեն հեսադեսային բշանում վերակառուցման և վերականգնման համար առկա ֆինանսավորումը, նակ՝ դեսական-մասնավոր գործընկերության միջոցով: Անհրաժեշտության դեդում զարգացող երկրներում նդասել ադահովագրական մշակույթի ձևավորման համար բարենդաս միջավայրի սսեդծմանը:

25 Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 58/214 բանաձև:

Հավելված

Աղետների ռիսկերի նվազեցման ոլորտում որոշ բազմակողմ զարգացումները

Այս փաստաթղթի հետ կապ ունեցող բազմակողմ ծրագրերի և հռչակագրերի բարձր են դասվում²⁶.

- 2005 թվականի հունվար ամսին Մավրիկիոսում տեղի ունեցած փոքր զարգացող ղեկավարների կայուն զարգացման գործողությունների ծրագրի²⁷ վերանայմանը նվիրված միջազգային հանդիպումը, որի ընթացքում որոշվել է մեծացնել փոքր կղզի զարգացող ղեկավարներում խոցելիությունը նվազեցնելու գծով սահմանված դասակարգումները՝ հաշվի առնելով փոքր կղզի ղեկավարների՝ աղետներին արձագանգելու և աղետներից վերականգնվելու սահմանափակ կարողությունները:
- 2003 թվականի դեկտեմբերին Կարմիր խաչի և կարմիր մահիկի միջազգային համաժողովի կողմից ընդունված մարդասիրական օգնության օրակարգը ներառում է «աղետների ռիսկի և ազդեցությունների նվազեցման, դասրասավաճության և արձագանգման մեխանիզմների բարելավման» նպատակով և գործողություններ:
- 2002թ. տեղի ունեցած Կայուն զարգացման համաժողովի Յոհանեսբուրգի իրագործման ղյանը, որի 37-րդ դրույթի մասին համաձայն²⁸ դասակարգվում է «խոցելիության, ռիսկի, գնահատման և աղետների կառավարման, ներառյալ՝ կանխարգելման, նվազեցման, դասրասավաճության դրսևորման, դասսախման միջոցառումների և վերականգնման հարցերի կարգավորման առումով ցուցաբերել համալիր, բազմաթիվ վճանգների հաշվառումով ներառական մոտեցում, ինչը XXI դարում աշխարհի անվճանգության աղտակվման կարևոր գրավական է» և առաջին հերթին օժանդակում է Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարությանը: «Խոցելիության, ռիսկի նվազեցման և աղետի կառավարման» թեման ընդգրկված է 2014-2015թթ. կայուն զարգացման հանձնաժողովի բազմամյա ծրագրում որդես այդ ծրագրի առանցքային թեմա:
- Նվազ զարգացած երկրների գործողությունների երրորդ ծրագիրը²⁹, որն ընդունվել է 2001թ., զարգացման ոլորտի գործընկերներից դասանցում է իրականացնել այնդիսի գործողություններ, որոնց հիմնական շեշտը դրվում է Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարության իրականացման նպատակով այս երկրներում էական ծրագրերի և ինստիտուցիոնալ կարգադրությունների իրականացման վրա:
- 2000թ. «Հազարամյակի հռչակագիրը»,³⁰ որում կանխորոշվել են «խոցելիներին դասրանելու» և «մեր ընդհանուր միջավայրը» դասողանելու հիմնական նպատակները, համաձայն որոնց՝ դես է «ամրադնդել համագործակցությունը բնական և մարդածին մի բար աղետների ազդեցությունները նվազեցնելու ուղղությամբ»: Միավորված ազգերի կազմակերպության «Հազարամյակի հռչակագրում» ամրագրված դասրակրությունների կասարման գծով արձանագրված առաջընթացի համադարձակ վերանայումը դես է իրականացվի 2005թ. հուլիս ամսին³¹:

26 Համադասասխան ծրագրերի և հռչակագրերի ավելի լրիվ ցանկը տես հետևյալ տեղեկասվական փաստաթղթում. «1994-2003թթ. Միջազգային հաղափակություննան ինստանտություններից աղետների ռիսկի նվազեցմանը վերաբերող հասվածներ», Աղետների նվազեցման միջգերասեսչական առաջարանի խումբ, իններորդ հանդիպում, 2004 թվականի մայիսի 4-5:

27 Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 58/213 բանաձև: Փոքր զարգացող կղզի ղեկավարներին կայուն զարգացման գործողությունների ծրագրի հեսագա իրականացում:

28 A/CONF.199/20:

29 A/CONF.191/11:

30 Գլխավոր ասամբլեայի թիվ 55/2 բանաձև:

31 Գլխավոր ասամբլեայի 58/291 բանաձև:

- Աղետների նվազեցման միջազգային ռազմավարությունը, որի սկիզբը, որդես միջկառավարական ծրագիր և մեխանիզմ (աղետների նվազեցման միջգերատեսչական ծրագրային խումբ և միջգերատեսչական ֆարսուղարություն), դրել է 2000թ.³² Գլխավոր ասամբլեայի Տնեսական և սոցիալական խորհուրդը: Միավորված ազգերի համակարգում այն ծառայում է, որդես կենտրոնական մարմին, որն ունի հասարակայնության իրազեկության բարձրացման, ցանցերի և համագործակցության ընդլայնման և աղետների դասձառների ու ռիսկերի նվազեցման արբերակների, Յոկոհամայի ռազմավարության և գործողությունների ղյանի մեակման մանդատ և դարսավորություն: Այն նաև «Բնական աղետների նվազեցման միջազգային սասնամյակին» հեսևած շարունակական գործողության ծրագիր է:
- 2002թ. սեղի ունեցած Կայուն զարգացման համաշարհային գազաթնաժողովի Յոհանեսբուրգի իրագործման ղյանը³³, համաձայն որի՝ Կլիմայի փոփոխության միջգերատեսչական հանձնաժողովից դահանջվում է «բարելավել կլիմայի փոփոխության ազդեցությունների գնահատման սեխնիկական և մեթոդաբանությունը և խրախուսել կլիմայի փոփոխության բացասական ազդեցությունների շարունակական գնահատման գործողությունները...»: Բացի այդ, Գլխավոր ասամբլեան³⁴ և Կոստոյի արձանագրության կողմերը³⁵ (որն ուժի մեջ է մեցելու 2005թ. փետրվարին) շարունակել են անդրադառնալ կլիմայի փոփոխության բացասական հեսևաններին հասկադես այն զարգացող երկրներում, որոնք բնորոշվում են առավել խոցելի գործոններով: Միավորված ազգերի կազմակերդության Գլխավոր ասամբլեան³⁶ դաստյանել է Կլիմայի փոփոխության միջգերատեսչական հանձնաժողովի՝ կլիմայի փոփոխության բացասական հեսևանները զարգացող երկրների սոցիալ-տեսեսական և բնական աղետի նվազեցման համակարգերի վրա գնահատելու շարունակական ջաները:
- 1998թ. Աղետների մեղմացման և փրկարարական գործողությունների համար հեռահաղորդակցական ռեսուսների մասկարարման մասին Տամդերի կոնվենցիան, որն ուժի մեջ է մեել 2005թ. հունվարի 8-ին:
- Անվասնզ աշարի Յոկոհամայի ռազմավարությունը. Բնական աղետների կանխման, դասրասվածության և մեղմացման և դրա գործողությունների ղյանի վերաբերյալ ուղենիճները³⁷ (1994թ.) ընդունվել են Բնական աղետների նվազեցման համաշարհային համաժողովի ժամանակ՝ հիմնվելով «Բնական աղետների նվազեցման միջազգային սասնամյակին» միջնաժամկես վերանայման վրա:
- Միավորված ազգերի կազմակերդության «Շրասի և/կամ անադասացման լուրջ վսանգի ենթակա երկրներում և հասկադես Աֆրիկայում անադասացման դեմ դայարի կոնվենցիան»,³⁸ որն ընդունվել է 1994թ. և ուժի մեջ մեել 1996թ.: Միավորված ազգերի կազմակերդության Կենսաբազմազանության մասին կոնվենցիան ընդունվել է 1992թ. և ուժի մեջ մեել 1993 թվականին:
- Գլխավոր ասամբլեան³⁹ (1991թ.) դահանջել է ամրադնդել Միավորված ազգերի կազմակերդության կողմից արսակարգ իրավիճակների և մարդասիրական օժան-

32 Գլխավոր ասամբլեայի 59/231, 58/214, 57/256, 56/195, 54/219 բանաձևեր:

33 A/CONF.199/20, 37(ե) դարբերություն:

34 Բնական աղետների և խոցելիության վերաբերյալ Գլխավոր ասամբլեայի բանաձևերը (59/233 և 58/215):

35 FCCC/CP/1997/7/, լրացում 1 որոշում I/CP.3, հավելված:

36 Բնական աղետների և խոցելիության վերաբերյալ Գլխավոր ասամբլեայի բանաձևերը (59/233 և 58/215):

37 A/CONF.172/9

38 Միավորված ազգերի կազմակերդության համաձայնագրերի շարք, հասնր 1954, No. 33480

39 Գլխավոր ասամբլեայի բանաձև 46/182

դակության համակարգման աշխատանքներն ինչդեռ բարդ արտակարգ իրավիճակներում, այնդեռ էլ բնական աղետների ժամանակ: Այն վկայակոչել է Բնական աղետների նվազեցման միջազգային սասնամյակի միջազգային գործողությունների ծրագիրը (բանաձև 44/236, 1989) և սահմանել մարդասիրական օգնության, դասրասվածության, կանխարգելման, վերականգնման և զարգացման օժանդակության շարունակման մասին սկզբունքները:

United Nations Inter-Agency Secretariat
of the International Strategy for
Disaster Reduction (UN/ISDR)
Palais des Nations
CH 1211 Geneva 10, Switzerland
Tel: +41 22 9172529/762/759
Fax: +41 22 917 0563
isdr@un.org
www.unisdr.org

UN/ISDR Africa
Block U Room 217
UNEP, Gigiri
Nairobi, Kenya
Tel: +254 20 624119
Fax: +254 20 624726
ISDR-Africa@unep.org
www.unisdr-africa.org

UN/ISDR Latin America
and the Caribbean
P.O. Box 3745-1000
San José, Costa Rica
Tel: +506 224 1186
Fax: +506 224 7758
eird@eird.org
www.eird.org

UN/ISDR Platform for
the Promotion of Early Warning
Görresstrasse 30
D-53113 Bonn, Germany
Tel: +49 228 249 88 10
Fax: +49 228 249 88 88
Isdr-ppew@un.org
www.unisdr-earlywarning.org

Asia ISDR outreach

Kobe, Japan
Jointly with OCHA
Hitomiraikan 5F, 1-5-2
Wakinohamakaigan-dori
Chuo-ku, Kobe 651-0073 Japan
Tel: +81-78-262-5550
Fax: +81-78-262-5554
izumi@un.org

Dushanbe, Tajikistan (Central Asia)
39 Aini Street,
Dushanbe, Tajikistan 734024
Tel: +992 372 21 77 17
Fax: +992 372 51 00 21
tine.ramstad@undp.org